Premiärtur med StOF till smålomsträck vid Mellbystrand 29 april till 2 maj 2017

Men Oj Oj Oj!!! Är det myggsvärmar? Nej 2000 smålommar!

Tidig vårmorgon i Mellbystrand

Foto: Kerstin Nordenadler

Lördag 29 april: Spetsbergsgäss, svarthalsad dopping, svartbent strandpipare

Sexton ivriga skådare med tubkikare i bagaget gav sig av mot Mellbystrand en kylig lördagsmorgon i slutet av april. Väderprognosen gjorde oss försiktigt optimistiska. Efter ett ganska tråkigt väderläge på Västkusten skulle vi få kyliga morgnar, svaga vindar (som möjligen skulle komma från fel håll) och full sol från gryning till skymning. Det lät ju fantastiskt!

Minibussarna vid Liljeholmen. Foto: Ola Andersson

Fyra förväntansfulla:Lasse, Anita, Kerstin och Gunilla. Foto: Anki Karlsson

Alla hoppade in i de två minibussarna, som kördes av Marianne och Lasse, och rullade programenligt iväg kl 8. Glatt samspråk i bussarna, som gjorde ett fikastopp vid fågeltornet vid södra Tysslingen.
Där observerades ett stort antal sädgäss på mycket långt håll. Tyvärr flög de upp när en havsörn kom seglande över dem. Men det visade sig vara till fördel, för när de gjorde en runda, kom de flygande nästan rakt över oss och då såg vi att det var några vitkindade gäss med och sädgässen var inte sädgäss utan spetsbergsgäss! Ingen av oss har sett mer än 5-10 spetsbergare samtidigt tidigare och här kom en nästan ren flock på 400! Minst sagt oväntat. Övriga arter, typ gulsparv, buskskvätta, sångsvan, kricka och sångsvan kändes litet vardagliga. För de flesta av deltagarna var lokalen en ny och trevlig bekantskap.

Uppfloget, orsakat av en havsörn, som avslöjade att vi hade fått en nästan ren flock spetsbergsgäss framför ögonen.
Foto: Anki Karlsson

Vid Hornborgasjön stannade vi först vid Fågeludden och vandrade raskt en bit ned mot stranden. På fint avstånd kunde vi studera de svarthalsade doppingarna som var det stora målet här. Även svarthakedopping, gråhakedopping och skäggdopping visade upp sig. Några sjöorrar på håll förtjänar också att nämnas. Medhavd lunch intogs innan vi for till Ytterbergs udde för att förhoppningsvis få se en ägretthäger som rapporterats därifrån. Den behagade inte visa sig, men dvärgmås, drillsnäppa, knipa och skedand kunde läggas till artlistan.

Där - ute till höger höll den svarthalsade doppingen till. *Foto:Ola Andersson*

Längs vägen gick resans första storspov. På lokalen Vadboden nära Bjurums kyrka siktade vi en nilgås. Inte så intagande vacker kanske, men ännu så länge en raritet i Sverige. Rödspov och stjärtand kunde också beundras. Vi begav oss vidare söderut kl 16.
Vägart: Den första röda gladan.
Nu lämnade vi Hornborgaområdet och tog sikte på Halland. I Skeppshult tog vi ett glass- och toastopp. Nu var klockan 18.
Vi brände direkt ned till Påarp där en av Sveriges fåtaliga svarta strandpipare höll till. Förutom den givna frågan om den var kvar, undrades det allmänt om man på långt håll skulle kunna särskilja den från de mer välbekanta större strandpiparna. Det visade sig gå alldeles utmärkt. Den svartbente är mycket mindre kontrastrikt tecknad än den större. Man behövde inte se de svarta benen för att kunna arta, vilket var tur, eftersom motljuset var besvärande. Det kändes nästan litet andäktigt för skribenten, som längtat efter att få se den svartbente i flera år. Förutom strandpiparna fanns strandskator, flygande myrspovar, stenskvättehona, skärfläckor, gravänder och ejdrar på lokalen.

Svartbent strandpipare.
Foto: Lars Berglund

Skärfläckor. Alltid lika förunderligt vackra.
Foto: Anki Karlsson

Efter en lång minibussresa var det så dags att göra inköp av frukost- och lunchmat för resterande dagar. Därefter letade vi oss till vandrarhemmet där vi inkvarterade oss, gjorde artgenomgång (82 arter!) och fick instruktioner för morgondagen. Avfärdstiden 04:40 avslöjades och fick alla att snabbt störta i säng.

Söndag 30 april: **Smålommar och svarthuvad mås.**
Valborgsmässoafton: Sol, -1 grad, svag ostlig vind.
Upp 03:30, iväg 04:40 till stranden, den enda stranden i Sverige där man får köra bil. Vi parkerade direkt och skuttade upp på dynerna. Småtärna, småskrake, skärfläcka, silvertärna, kentsk tärna och en svarttärna passerade och svärtor, sjöorrar, gråhake- och svarthakedopping guppade omkring på vattnet. Bland småfåglar kan nämnas trädpiplärka, ängspiplärka och ärtsångare.

Det kändes litet konstigt att åka bil på badstranden, men det motiveras av lokalbefolkningen med att byn annars skulle bli en parkeringsplats. *Foto: Ola Andersson*

Anders "Widde" Wirdheim dök upp strax efter kl 5 och gjorde oss sällskap. Efter bara några minuter började de dyka fram ur fjärran: SMÅLOMMARNA! Fler och fler vällde fram. Oj! Oj! Ojojojoj, så många! Det såg närapå ut som en myggsvärm som bara blev större och större. Den första flocken beräknades till ungefär 1000 st. Fantastiskt, men vi hann knappt hämta andan förrän nästa svärm dök upp. Sträcket fortsatte en bra stund och totalsiffran bestämdes av Widde till 2000 individer. Vi hade toktur, för så många är det sällsynt att det kommer en och samma morgon. Antagligen hade det hårda, trista vädret som varit här innan vi kom ner, dämt upp fåglarna och nu när förutsättningarna ändrats avsevärt till det bättre, passade de på att sträcka tvärs över Sverige för att komma till sina häckningsområden. Vi fattade nog inte riktigt vad vi varit med om, förrän dagen efter. Mer om det senare.

Tala om vältajmad kille. Bara några minuter efter Anders Wirdheims ankomst till stranden började smålommarna sträcka över oss! Klockan var litet över 5. *Foto: Anki Karlsson*

Kl 8 bar det av till Hökafältet. På vägen dit fick Erik ett samtal från Anders Wirdheim,som berättade att en ägretthäger sträckte söderut förbi Påarp. Vid P-platsen vid Laganoset tittade vi på diverse småfåglar, när Erik plötsligt vände sig om och fick se ägretthägern, som i stilla och lugnt majestät drog iväg uppåt Lagan. Jag fattar inte hur han bar sig åt, men Erik måtte ha ögon i nacken! Bland de övriga fåglar vi observerade kan nämnas trädlärka, trädpiplärka, svartvit flugsnappare, dubbeltrast, en sjungande svartmes och resans första hussvala.
Vi lunchade på sanddynerna och kunde lägga till storlom, tornfalk, snatterand och knipa på artlistan. Vädret var strålande och havet stilla.

Kerstin, Stina och Lasse spanar efter lommar och annat på vattnet och glömmer visst att äta.
Foto: Anki Karlsson

Inte heller Erik får någon matro. *Foto: Monica Ahlberg*

Larssons våtmark är en nyanlagd fågellokal alldeles nära E6 en mil söder om Halmstad. Den var klar så sent som 2014 och i år har ett par svarthuvade måsar fattat tycke för platsen. De uppträdde hemtamt och hade uppenbarligen kommit på den goda tanken att häcka på en av öarna. Kanonobs på en sällsynt fågel, men avståndet var långt för kamerorna, så någon kanonbild fick vi inte. Det var mycket gott om fåglar på den lilla lokalen.

Svarthuvad mås på omöjligt fotoavstånd
Foto: Monica Ahlberg

Mitt ägg? Nääej, det kan jag väl inte tro!
Foto: Anki Karlsson

Vi gjorde ett återbesök vid närbelägna Påarp för att försöka se oss mätta på den svartbenta strandpipare vi tittade på i gårdagens motljus. Den pilade omkring bland sina större kompisar, men fortfarande ensam av sin art, tyvärr.
Vid Skälvik, norr om Halmstad, kunde vi njuta av att se björkens hängen och lövsprickningen i sälgar och andra tidiga trädarter. Här kunde vi programenligt kryssa svarthakad buskskvätta, en vacker hane. En ärtsångare passade på att visa att den kunde trilla sina ärtor även efter Afrikavistelsen.
Efter att ha chillat på vandrarhemmet i 1,5 tim, begav vi oss till en vietnamesisk restaurang i Båstad. Vi stannade vid platsen för en rapporterad svart rödstjärt på Valhallavägen 9 i ett nytt bostadsområde norr om Båstad. Vi hade tyvärr ingen lycka med den. Magarna knorrade, så vi begav oss mot restaurangen efter en kort stunds spanande.

En otroligt vacker solnedgång på samma plats där det i morse flög över 2000 smålommar. *Foto: Kerstin Nordenadler*

Måndag 1 maj: Brandkronad kungsfågel och trädgårdsträdkrypare

"Early Birders" Monica och Erik. Foto: Kerstin Nordenadler

De av oss som inte fått nog av tidig morgonskådning på stranden travade ner och ställde oss på sandklinten vartefter vi vaknade. Solen sken, vinden var svag och termometern visade varken plus eller minus.
Idag sträckte ”bara” ett par hundra smålommar. Vackert i och för sig, men vi hade säkert uppskattat det ännu mer om vi inte varit med om gårdagens rekord. Flera hundra tärnor sträckte också förbi och många fisktärnor passade på att ta igen sig en stund i strandkanten, liksom skrattmåsar och dvärgmåsar.

Tre alfåglar låg på vattnet, många mindre ejderflockar drog förbi, liksom svärtor och sjöorrar i mängd, som även rastade på vattnet. En ensam ljungpipare passerade över oss och ett par hämplingar födosökte på stranden
Så småningom hade alla dragit sig tillbaka till vandrarhemmet för packningsbestyr inför dagens utfärd.
Fem i nio åkte vi söderut för ett återbesök på Valhallavägen 9. Inget napp idag heller, bara kallt och blåsigt. En silltrut flög in på artlistan.
Den första riktiga fågellokalen för dagen hette Klarningen, som ligger norr om östra Karup (i Skåne) . Vår väg dit ledde längs en liten traktorväg parallellt med E6. Det såg antagligen inte klokt ut för motorvägstrafikanterna där vi kom puttrande sakta mitt i åkern. Vi kände oss allt litet undrande över vägvalet och om det skulle leda någonstans. På vägen dit passerade vi under E6 och där, på ett par rostiga traktorskopor, satt en svarthakad buskskvätta som ingen hade larmat eller rapporterat. Ett ädel-X alltså! En ”vanlig” buskskvätta satt på den mindre skopan. Ett par storspovar födosökte på åkern och från fågeltornet såg vi bl.a. en rödspov, grönbenor, bläsänder, skedänder och gråhakedopping.

Snapphanar i bokskogen? Osbecks bokskog.

Foto: Ola Andersson

Rakt österut (nu var vi åter i Halland!), på Hallandsåsens nordsluttning, fann vi Osbecks bokskogar där vi hade fått tips om att en brandkronad kungsfågel höll till. I början av stigen pratades det om att det var lämplig miljö för grönsångare och efter bara några hundra meter hörde vi den! Vi vandrade i sakta mak genom den skira bokskogen där vitsipporna trivdes. När vi gått över en liten bro hördes först två sjungande individer och sedan hittade vi snart en bkk högt uppe i granarna. Den satt inte still långa stunder, så det var ganska lätt att få syn på den, men nästan omöjligt att hinna se ögonbrynsstrecket. Här var det många som fick Sverigekryss. Innan vi avlägsnade oss hann vi få en fin obs på en överflygande fjällvråk.

Vandring i den skira bokskogen. *Foto: Ola Andersson*

Bäckarna var många. *Foto: Ola Andersson*

Namnet Osbeck kommer från en av Linnés lärljungar, Pehr Osbeck, som verkade som präst i närbelägna Hasslöv.
Vi lunchade och fikade allt efter eget tycke och smak, medan vi laddade upp för ett (osäkert) möte med en trädgårdsträdkrypare vid Vasatorps golfklubb utanför Helsingborg.

Åter till Skåne, alltså. Vasatorps Golfklubb ligger öster om Helsingborg och där skulle den hålla till, ttk:n. Vi letade och lyssnade i en timme och hade just gett upp, när vi plötsligt fick höra den rätta SÅNGEN från höger. Vi älgade däråt och fick snart syn på den långnäbbade, gråmagade trädkryparen! Ingen risk att det var en vanlig trädkrypare. Fina bilder togs, där alla övriga karaktärer kunde studeras i detalj: Det tydliga hacket i vingbandet och de ljusa topparna på handtäckarna. Hoppas det framgår av bilderna!

Foto: Monica Ahlberg och Ola Andersson

En härfågel larmades från Klörenvägen, så vi for dit och ägnade en knapp timme år sökning och fika. Man kan ju inte lyckas med allt. Härfågeln kan mycket väl ha gått omkring och födosökt i den höga vegetationen utan att bli upptäckt.
Vi avrundade dagens skådning med en halvtimmes besök vid den välbekanta och närbelägna lokalen Sandön, Utvälinge vid Skälderviken. Vi hann njuta av myrspov, skärfläcka, svartsnäppa, kentsk tärna m.m. m.m. Utvälinge är alltid värt ett stopp.

Prydligt upppradade skådare vid Utvälinge. *Foto: Ola Andersson*

Vi fick en timmes rast för vila och uppfräschning på vandrarhemmet innan vi for norrut, till Halmstad, för att dinera på en indisk restaurang.
Åter i Mellbystrand hade vi artgenomgång och förberedelser inför sista dagens skådning och hemfärd.

Tisdag 2 maj: Toppskarv och dammsnäppa
Uppstigning, packning och frukost för avfärd kl 05.00 till Morups Tånge.
Vi började med att skåda nedom fyren. Där fanns det gott om fåglar av många arter, bl.a. småskrake, småtärna, snatterand och drillsnäppa. Vi kunde även beundra en liten flock strandskators vackra flykt - och då dök det upp en jagande pilgrimsfalk i tuben! Den satte sig snällt på ett rev och lät sig beskådas ordentligt. Bakom ryggen, där de lokala skådarna satt, hörde och såg vi ärtsångare, järnsparv, hämpling och rödstjärt. Halva styrkan ville promenera till Korshamn och när de kommit utom hörhåll, fick vår allseende Erik syn på en flygande bergand.

Vi andra gick och hämtade bilarna och åkte till parkeringsplatsen vid Korshamn. På en sten en bit från stranden satt två toppskarvar. Det är ju inte alltför långt från den vanliga toppskarvsittplatsen Svarteskär i Torekov, men det var ändå roligt att se arten på en ny sten. I övrigt noterade vi bl.a. skärfläcka, myrspov och storspov.

Ett ovanligt fågelfritt Korshamn. *Foto: Ola Andersson*

Nåja, så helt fågelfritt var det ju inte. Den fina fasantuppen och hämplingen, som vänder ryggen mot fototgrafen Ola Andersson fanns där.

Nu måste vi börja dra oss norrut. Vi beslöt oss för att passera Getterön för att säkra dammsnäppan vid Båtafjorden, som ligger på höger sida om vägen mellan Bua och Ringhals. Efter litet hjälp av skådare på plats fann vi dammsnäppan på långt avstånd. Ingen njutobs, men den var vänlig nog att stå bredvid en gluttsnäppa för jämförelsens skull. En del av gänget stod nedanför tornet och fick se en dammsnäppa till stående mitt i sjön på ett mycket fint skådaravstånd. Nu var den kryssbar på riktigt! Ett par svarthakad buskskvätta bakom ryggarna på oss, stal showen från snäppan.

Åter till ordningen - Getterön måsta förstås besökas. Vi började med Gömslet vid Getterövägen. I dammen kryllade det av fåglar - men det var KALLT, så vi stannade bara i 20 minuter.
Från den vanliga parkeringen gick vi först till Stora gömslet. En välsjungande sävsångare fick oss att dra ned på takten. Vi hade förväntat oss skäggmesar, men de var inte här just nu. Notabelt är de 100-talet kentska tärnor som bildat häckningskoloni på en av öarna mitt bland skrattmåsarna. Så sent som 2002 var det häckningspremiär här för de kentska. I vassarna vid lilla gömslet pingade några skäggmesar.
Från den bortre Obs-platsen såg vi rödspovar, rödbenor och storspovar bland alla sothöns och änder.

Knölsvanen fluffar upp sig..... *Foto: Kerstin Nordenadler*

...den kanske fryser litet, som de här två, för trots att solen lyste över oss, så måste vi ändå erkänna att det var litet svalt emellanåt! *Foto: Monica Ahlberg*

Mätta och belåtna satte vi av hemåt och efter en glass- och bensträckarpaus utanför Jönköping, kom vi till vårt middagsställe Stavsjö krog där vi hade resans sista artgenomgång och kunde belåtet konstatera att vi noterat 136 arter. Vi anlände tillbaka till utgångspunkten litet före utsatt tid.
Vi tackar Erik och Marianne för god planering, Erik för flexibilitet och perfekt guidning, Marianne och Lasse för säker och trygg körning!

Skrev gjorde Kerstin Nordenadler
Fotograferade gjorde Monica Ahlberg, Lars Berglund, Ola Andersson, Anki Karlsson, Kerstin Nordenadler

Bilaga 1: Lokaler med ungefärliga tider och arter
Bilaga 2: Fullständig artlista

Nöjda reseledare var Marianne och Erik - fast bilden togs före avfärd av Anki Karlsson

Nöjda glassätarnde resenärer från vänster: Ola Andersson, Stina Yström, Anita Melin, Erik Peurell, Monica Ahlberg, Eva-Lena Jansson, Göran Årevik, Anders Zetterlund, Kerstin Nordenadler, Lars Berglund, Gunilla Lundborg, Annika Morberg, Marianne Dannbeck, Andrea Boström och Siw Rundgren *Foto: Anki Karlsson*

Äta bör man för att orka skåda!

Lunch vid Hornborgasjön *Foto: Ola Andersson*

Lunch i bokskogen *Foto: Ola Andersson*

Kerstin och Marianne har hittat en varsin "sandhög" att luncha på. *Foto: Anki Karlsson och Monica Ahlberg*